

OPSAMLING PÅ 2. NETVÆRKSMØDE

BYERNE OG DET STIGENDE HAVVAND PILOTPROJEKTER

11. MARTS 2020

INDLEDNING

Tid og sted

11. marts på Liniepavillonen i Juelsminde

Dagens formål

Formålet med dagen var, at gense hinanden og få introduceret Aabenraa Kommune og Vejle Kommune, at få en status på pilotprojekterne samt at inspirere og udfordre hinanden, særligt omkring borgerinddragelse i klimasikring.

Dagens program

- Velkomst v. Borgmester Kasper Glyngø og partnerskabet
- Status på projekterne v. kommunerne
- Inddragelse af borgerne v. Kristoffer Albris
- Information om kommende aktiviteter v. partnerskabet
- Frokost
- Byvandring v. Hedensted Kommune
- Erfaringer fra Kerteminde v. partnerskabet
- Plenum snak
- Drøftelse af ny publikation v. partnerskabet
- Afslutning og det videre forløb v. partnerskabet

STATUS PÅ PROJEKTERNE v. kommunerne

Aabenra

- Aabenraas pilotprojekt går ud på at producere 3-4 scenarier for udviklingen af deres erhvervshavn. Scenarierne skal indeholde kvalitative og kvantitative evalueringer omkring realiserbarhed, værdier for byen, risiko, fleksibilitet og robusthed.
- Scenarierne skal i sidste ende skabe et beslutningsgrundlag der kan bruges i fremtidige strategier og planer for området, herunder om havnen skal bebygges.
- Aabenraa er i opstartsfasen med udbud og dialog med rådgivere.

Assens

- Arbejder med en dobbelt løsning med et rekreativt fokus
- Har arbejdet med udbudsprocessen. Der er to leverancer: Én om teknisk rådgivning og én om en helhedsplan for Assens Næs. Udbuddet omhandler begge leverancer. Assens Kommune har valgt ikke at dele udbuddet op i to, for at undgå at skulle definere kommunikation og ansvarsforhold mellem to rådgivere på ét projekt.
- Er i gang med et opdrag til borgerinddragelse, hvor grundejerne får særstatus men andre interessenter også inddrages.

Dragør

- Har gennemført prækvalifikation og afholdt indledende borgerinddragelse. Erfaringen herfra er bl.a. at borgerne er gode til at holde øjnene på bolden og forstå komplekse problemstillinger.
- Har netop udgivet konkurrenceprogram til parallelkonkurrencen for løsninger på at udvikle Dragør som klimarobust kommune.
- Afholder workshop i foråret med forventet 70 deltagere og de professionelle hold
- Kan se fra deres prækvalificering at de 13 indbudte rådgiverhold ikke har mange referencer på kystsikringsprojekter. Der er altså også noget læring i det for fagfolk, og de kan også være udfordret på at lave innovativ kystsikring.

STATUS PÅ PROJEKTERNE v. kommunerne [fortsat]

Hedensted

- En styregruppe for digelaget er blevet oprettet.
- En styregruppe for Grundejerne Bestemmer er også blevet oprettet. Styregruppen indeholder repræsentanter fra: Juelsminde visionsråd, Juelsminde Havn og Marina, digelaget, Hedensted Kommune og partnerskabet Byerne og det stigende havvand.
- Der er to rådgivningsteams der har budt ind på opgaven. Styregruppen for Grundejerne Bestemmer har valgt at gå med det ene. Første styregruppemøde med rådgiverteamet var d. 9. marts 2020.
- Hedensted Kommune har haft en høj grad af tidlig inddragelse – det er borgerne først, siden politikerne - og med gode erfaringer derfra.

Hvidovre og København

- Arbejder med to spor: Afklaring af bidragsmodeller og udbudsdelen
- Ønsker at undersøge: "Kan vi "nå" at lave naturbaserede løsninger eller er vi for sent på den, så der kun er de hårde løsninger tilbage?"
- Forarbejdet for udbuddet har været omfattende. Der har været arbejdet omfattende ift. at definere, hvad der er behov for, hvad der skal udfordres og hvad der skal undersøges.
- Har haft en god proces med forskernetværket, hvor de er blevet bedt om at byde ind med ideer.
- Håber at have en teknisk gennemgang klar fra rådgiverne til sommer. Derefter samles politikere fra begge Teknik og Miljø udvalg for at få drøftet og afklaret hvilket projekt der skal arbejdes videre med. Dette skal være med til at skabe politisk ejerskab.

STATUS PÅ PROJEKTERNE v. kommunerne [fortsat]

Middelfart

- Har arbejdet meget med projektbeskrivelse og at definere hvad havnelaboratoriet skal omhandle. Der er nedsat en intern projektgruppe med deltagere fra hele den kommunale forvaltning.
- I uge 12 er workshop for det første havnelaboratorium planlagt
- Middelfart Kommune er udfordret på den data, de har tilgængelig angående oversvømmelsesrisiko, fordi den er nogle år gammel og risikosituationen kan ændre sig på en årrække.
- Middelfart har ligeledes været udfordret ift. at tiltrække grundejere til den første workshop, måske fordi havvandsoversvømmelse ikke betragtes som den primære klimaudfordring hos borgerne i Middelfart.

Randers

- Har været igennem en koncentreret DAPP-proces de sidste 2 måneder, som snart er færdig. Processen ender ud i en overordnet adaptiv plan til håndtering af højvandshændelser.
- Randers samarbejder med Lundgren Advokater om at udarbejde et notat om finansierings- og organiseringsmodeller. Notatet skal bl.a. hjælpe med at besvare hvordan man kan gribe finansieringsmodeller an, når et klimasikringsprojekt udvikles i etaper og udbygges gradvist.

Vejle

- Vejle Kommuner arbejder med overgangen fra strategi til løsninger. Konkret indeholder projektet tre delprojekter.
- Det første delprojekt er en række stormflodssaloner, der skal arbejde med at skabe et fælles sprog for klimahåndtering og resiliens, I Vejle er der ingen curling-løsninger.
- Det andet delprojekt er en idekonkurrence til naturbaseret stormflodskant. Vinderen af konkurrencen bliver offentliggjort d. 5. oktober 2020.
- Det tredje delprojekt er et kunstnerdrevet forløb med borgere om stormflodsbeskyttelse.
- Vejle kommune har også skabt en online borgerplatform, hvor information, kommunikation og åben dialog omkring stormflodsbeskyttelse kan foregå. Det handler bl.a. om at få et fælles sprog og fælles billede af udfordringerne

OPLÆG OM INDDRAGELSE AF BORGERE v. Kristoffer Albris

Pointer fra oplægget

- Det er vigtigt, at "tage det lange lys på" når det kommer til klimasikring. Borgerinddragelsen skal også foregå efter et projekt er færdigt - ikke kun til workshops undervejs i et klimasikringsprojekt.
- Den traditionelle forestilling om at menneskers reaktion på katastrofer er panik og kaos passer ikke. Når mennesker oplever kollektivt traumatiserende hændelser, udviser de generelt en ekstrem grad af solidaritet. Der er dermed enorme ressourcer og et uforløst potentiale at hente blandt borgerne før, under og efter katastrofer. De fleste konflikter kommer først senere ifm. ansvar og skadesdeling.
- EU-projektet ESPREs0 har lavet SHIELD-modellen med seks råd til hvor vi kan forbedre os når det kommer til at beskytte os mod katastrofer: 1. Vidensdeling, 2. Fordeling af kapaciteter, 3. Institutionaliseret koordination, 4. Engagere interessenter, 5. Forøge investeringer og 6. Udvikle kommunikation.
- Risiko skal tænkes som "*hukommelse, vi skubber foran os.*" Vi forbereder os på ting, vi har oplevet før i tiden. Mennesker er ikke gode til at forstå, hvad en given hændelse vil få af betydning, hvis vi ikke har oplevet det før.
- En forskningsartikel viste at de to primære variabler, som afgjorde hvor gode mennesker var til at håndtere katastrofer var tidligere erfaring med ekstreme hændelser og tillid (eller mangel på samme) til offentlige myndigheder
- I Danmark har vi stor tillid til myndighederne, men forskning viser, at vi er dårligere forberedt end fx Irland og Ungarn – så der er grobund for at forbedre os.
- Gør borgere til medplanlæggere og ikke kun modtagere af information

ERFARINGER FRA KERTEMINDE v. Partnerskabet

Pointer fra oplægget

- Etabler et stærkt team med de nødvendige ressourcer og de rette kompetencer
- Skab en klar organisering med tydelige mandater og ansvar
- Lav en let forståelig partsdelingsmodel og appeller til solidaritet mellem bidragsydere
- Sæt nok ressourcer af til dialog og til let tilgængelig, men præcis information
- Vær bevidst om at kyst- og stormflodsprojekter aktiverer grundlæggende ideologiske forskelle
- Opbyg tillid
- Tag en åben og grundig debat om finansiering, bygherrerolle og driftsansvar og hold derefter fast

PLENUMSNAK

Pointer og tanker fra plenumsnakken

Hvornår involverer man forskellige parter og interessenter og på hvilket niveau? Hvor langt skal man fx være nået med risikovurderinger, løsningsforslag eller finansieringsmodeller inden man begynder at inddrage borgere?

- En af pointerne var, at man skal inddrage borgerne i flere omgange, men det er godt – inden man går i dialog med borgerne – at have indledende estimater på fx risiko eller omkostninger, så borgerne nemmere kan forstå hvilke udfordringer og løsninger man taler om. Det er dog også vigtigt at kommunikere, at disse estimater kan ændre sig i løbet af projektet.
- I nogle situationer vil det være nødvendigt at have et økonomisk overslag med til borgermøder, for at borgere overhovedet lytter. Der kan dog være store variationer i omkostningsbeløbet. Usikkerheden i beregningerne og mulighederne for at lave et præcist estimat afhængigt af hvilket projekt og hvilken kommune man befinder sig i. Derfor vil det ikke altid være muligt at have estimater på økonomien med til de indledende borgermøder. Hvidovre og Københavns pilotprojekt omhandler fx økonomier i en størrelsesorden som bliver så abstrakt, at det kan være en udfordring at kommunikere det på en meningsfuld måde til borgere.
- Dragør har overvejet at kommunikere i historier fra folk, der har oplevet oversvømmelse, som supplement til beregninger på risiko. Formålet er at give borgere en mere konkret forståelse af samfundsomkostningerne ved oversvømmelse.
- Vigtigt at skabe en fælles forståelsesramme. Når vi taler om holdninger og grad af fx solidaritet, hvad betyder solidaritet så? Er det ensbetydende med at staten betaler, at alle borgere betaler til løsningen, at alle grundejere betaler eller en fjerde finansieringsmodel?
- Der kan være mange udfordringer med at få alle eller et flertal til at samle sig om en løsningsmodel. For at sikre sig at der er opbakning blandt borgere, og at der ikke er et stille flertal imod, kan der arbejdes med at have repræsentanter, som har ansvaret for at videreformidle til et bagland.
- Tillid til processen og myndighederne vil være en afgørende faktor for succes i denne type projekter. Der er nødt til at være en forholdsvis åben proces og en tidsplan, hvor folk kan se, hvornår man inddrager forskellige parter og hvilke aspekter de inddrages i. Forskellige måder at formidle på og forskellige grader af detaljegrad i de forskellige faser af projektet er byggesten til at skabe tillid, når de svære beslutninger skal træffes.

PUBLIKATION v. Partnerskabet

Information om den kommende publikation

Partnerskabet har besluttet at få udarbejdet en publikation om planlægning og klimasikring af stigende havvand og stormfloder, med udgangspunkt i best practice i Danmark og udlandet samt erfaringerne fra pilotprojekterne i Byerne og det stigende havvand.

Publikationen skal omhandle håndtering af oversvømmelse såvel som byplanlægning – inspiration til tiltag, der sikrer en strategisk, langsigtet udvikling af byen set i lyset af det stigende havvand. Den skal være en kombination af guide, gode råd og gode eksempler fra ind- og udland. Der skal i publikationen gøres opmærksom på snitfladerne til kommuneplan og krav fra oversvømmelsesdirektivet, så publikationen bliver anvendelsesorienteret og bindes op på planlæggernes hverdag.

Publikationen forventes at være færdiggjort til september 2020.

[BARK Rådgivning deltog ikke i denne del af mødet]

KOMMENDE AKTIVITETER v. Partnerskabet og BARK

Studietur

Studieturen for Byerne og det stigende havvand vil foregå i East Anglia, England. Vi vil besøge fire områder på den engelske østkyst og lære mere om hvordan de griber kystsikring an. I England arbejder man bl.a. med forskellige former for løsninger – fx tidevandsbarrierer, sluser, højvandsmure, høfder, borgerinddragelse og mobile højvandsbeskyttelser, strategisk tilbagetrækning – og forskellige tidshori-sonter (kort-, mellem- og langsigtet) i planlægningen.

Prisen for studieturen er 5.500 kroner pr. person (dækker fly, transport, hotel og forplejning)

**Studieturen er efterfølgende blevet udskudt til efteråret pga. corona.
Partnerskabet er i dialog med de engelske parter om at finde en ny dato.**

Forskernetværkets rejsehold

Forskernetværket vil gerne besøge kommunerne i foråret for at lære mere om de respektive pilotprojekter, kvalificere forskning og give input til deltagerne.

Hvis I som kommune ønsker at deltage, bør i:

- Afsætte en halv til hel dag til at et mindre antal kernemedarbejdere kan møde forskerne
- Invitere andre interessenter/aktører som forskerne bør møde, hvis det er aktuelt. Informer forskerne på forhånd, hvis andre end kommunalmedarbejdere deltager på dagen.
- Forbered en rundvisning på stedet

IWA konference og DANVA arrangementer

International Water Association afholder en konference i København i Bella Centret d. 18-23 oktober 2020. Det forventes at 10.000 fagfolk deltager.

Som optakt til IWA-konferencen har DANVA, med støtte fra Realдания, startet initiativet "Vandkamp" som er en række arrangementer henover foråret 2020 hvor formålet er, at få flere planlæggere engageret i klimasikring. Næste arrangement foregår d. 27. marts 2020 i Aarhus.

KOMMENDE AKTIVITETER v. Partnerskabet og BARK (fortsat)

Næste netværksmøde

Der planlægges for et netværksmøde d. 26., 27. eller 28. maj 2020 i Assens Kommune.

Formålet med mødet er at give kommunerne mere tid til at fortælle om egne projekter og bedre mulighed for at kunne stille uddybende spørgsmål og drøfte relevante problemstillinger med hinanden.

Kommunerne må gerne melde tilbage med ønsker til emner, som de gerne vi høre mere om.

Tidsplan

Byerne og det stigende havvand, tidsplan

[illegible]